

Veckans växt v. 33 2007

Krusbär (*Ribes uva-crispa* L)

Det europeiska krusbäret, *Ribes uva-crispa* L., har sitt naturliga utbredningsområde från Storbritannien i väster och vidare öster ut genom Nordeuropa till Kaukasus. Det räknas inte som vildväxande i Sverige, men förekommer förvildat i Götalands och Svealands skogsbackar. Den svenska benämningen krusbär anses syfta på de krusiga bladen. Ett annat vanligt tillnamn är stickelbär, som kommer därav att krusbär har taggiga grenar.

Odlingen av krusbär tycks ha startat i England och det kontinentala Europa under 1500-talet. Den första uppteckningen om krusbär i Sverige är från 1630-talet. Troligtvis var den begynnande odlingen tämligen extensiv. Krusbärens planterades utan närmare kunskap om krav på miljö och omvårdnad, och ibland torde planteringarna ha varit mer ämnade för skydd än för bärens skull. De beväpnade buskarna befanns vara utmärkta häckväxter.

Under slutet av 1700-talet och under hela 1800-talet var krusbäret bäret på modet i Europa och USA. Otaliga var de entusiaster som arbetade med att ta fram nya sorter. Störst var intresset i England, där det lilla krusbäret genom odlarnas frösådder, urval och skötsel ökade i storlek med upptill 600%. Rekordvikten 57,8 g för ett enda bär av sorten 'London' noterades 1852. Samtidigt som importen av utländska krusbärssorter ökade i Sverige under 1800-talet, så fick lokalsorterna större spridning genom att de upptogs till förökning av plantskolorna. Exempel på lokalsorter är Landströms gröna och Ångermanländska röda. Lokalsorterna är vanligen småfruktiga, men har rönt stor uppskattning främst tack vare god vinterhärdighet.

Frukt- och bäruppropet efterlyser äldre krusbärssorter. Vi tar gärna emot tips om buskar som planterats före 1940. Rapporter kan lämnas till:

FRUKT- OCH BÄRUPPROPET, CBM Box 57, 230 53 Alnarp eller
fruktochbaruppropet@pom.info.

Text: Inger Hjalmarsson